

en duerde. Inzichten in aan den d. die den in minder gi bezocht, en, en waar verkocht

Bijbelhuis oriens geten geog. ieder huis reaar geen stad, waar volgens de en bevol. lential van eoverns in

of tot einde door — en de geroemd vele Bijbels, 817 andere, zoodat de loeken.

of sommige tijden hoog- en aan de doctoreeren, t volgende:

ig als Hooge- ronden en en dat eerst behoeven te

dier Hooge- ges en exa- wetenschap- Hooge- namen door beide een e vorderen ge, die geen rken. En half rken niet te

voor Theo- Wetenschap derre van de Gods Woord wetenschap- dat willen en l voor Theo- gineelen der id met heel

en de Hooge- de van haar in paria, een vereid. pol vast, laat als Gerefor- oor heel ons als kerkelijke ederlandse

le men voor eere in geen derdaad vol- 1860 op word het Gerefor- belichaamd

de, die bevree- olossing, niversteiten, nide in den vorderen, en dhavende, in men worden die het Kijk

voor vrijheid worden. En n, zullen zich ontvleken. loor den Staat e van gelijke betrekken in gaat het, ronen en het wikkelen zal. erin niet bij hterzaan. geschool 200 n in een meer etenschappe

de Hooge- kerken verig, dat het 200 de Gerefor- wetenschap- dan mocht weehed niet e de waardig- et het minst

loxaal geuit, bol het recht te ze ook een rken zouden in oprichten, n werd. En niversteiten

Hollandia et vraagstuk

erd 7 Mei betropbaar de heer M. versiteit te hem, Ds. J.

oornoemd: t. scriba.

te kort blijken te schieten, dan zal de class overwegen of er steun te bieden zij.

Noorden wordt / 10 vermindert in de class. bijdrage. Over de conc. regeling (verhand. Geref. kerken en Theol. Fac.) wordt van gedachte gewisseld. Betoogd wordt, dat de beide terreinen van school en kerk goed uit elkander moeten gehouden; dat de school zelf de eindbeslissing behoort te hebben over de „geschiktheid“ om onderwijs te geven (zie art. 8 en 9 van het Concept), vooral in de scries lectionum (regeling der lessen, zie art. 10). De classe vereenigt zich ten slotte met de gedachte, dat het recht der kerken in dit Concept genoegzaam wordt gehandhaafd, maar dat met name in art. 9 en 10 te veel op de schouders der kerken wordt geladen en te veel ingegrepen wordt in het recht der school; en dat voort is Collectiestelsel (art. 15) vacaturebeurten, Juni: Ter Aar, Ds. v. Dijk; Zevenhoven, Ds. Schoemakers; Noorden, Ds. Gunst; Nieuwkoop, Ds. Eshove; Woubrugge, Ds. v. d. Heyden, elk 2 beurten; Aarlander, Ds. v. d. Voet, 1 beurt, Juli en Augustus: Ter Aar, Ds. Brouwer; Zevenhoven, Ds. Warmerhov; Noorden, Ds. de Vries; Nieuwkoop, Ds. Hulstya; Woubrugge, Ds. v. d. Voet, elk 2 beurten; Aarlander, Ds. Schoemakers en Ds. Eshove, elk 1 beurt.

Rospende kerk: Nieuwkoop. De praes opende en sloot met dankgebed.

Namens de Classe: H. VAN DIJK. Zaterdag, 15 Mei 1908.

Buitenland.

Duitsland. Uit Bremen en Mecklenburg. Tweeërlei strooming.

De predikant Steudel te Bremen gaf in de laatste tijd door zijn anti-Christelijke voordrachten ook in liberale kringen ergernis. Men heeft hem van liberale zijde daarom al in overweging gegeven, zijn ambt neer te leggen. In rechtinnige bladen houdt men het er voor, dat de Eisenacher Kerkenconferentie zich zal bezig te houden hebben met de beantwoording van de vraag, of een landskerk nog tot die conferentie behooren kan, die toelaat dat op hare kansels het anti-Christendom gepredikt wordt.

Het Bremer Kirchenblatt schrijft hierover: „Of de Duitse Evangelische kerkelijke conferentie, die op Pinksteren te Eisenach vergaderd moet, zich met de misstanden van ons kerkelijk leven in Bremen bemoeien zal, weten wij niet. Maar wij houden het niet voor geheel buitengesloten, dat daar de een of andere onverwikkelijke zaak voor het kerkelijk leven gebeuren kan; en dit is dan ook de oorzaak, waarom wij heden voor het eerst weder sedert maanden een woord widden aan ons radicalisme — mocht dit het laatste zijn! Allen die hier en daar in Duitsland voortdurend zijn op het Bremer radicalisme en over zijn onverantwoordelijk, tartend, ondernemend werk, en die daarom onze kerk van Bremen uit de Kerkenconferentie te Eisenach willen verwijderd zien, verzoeken wij het volgende te bedenken. Wanneer de afsnijding van Bremen plaats grijpt, dan zal daardoor zeker het meest schade gedaan worden aan ons orthodoxen in onze werken van geloof en liefde die ver over Bremens rechtsgebied uitgaan (als bv. de Noord-Duitsche Zending, de landvernuisers-Zending en onderscheidene andere), wier bloei en bestaan mede afhangen van het kerkelijk crediet, dat wij van buiten hebben. Onze liberalen kunnen daartegen de isolering van de kerk van Bremen kalm opnemen, want zij zijn, in aanmerking genomen de publieke opinie te Bremen, dan radicalen juist ten goede komen.“

Wij voor ons hopen, dat de conferentie te Eisenach zulke besluiten omtrent de kerk van Bremen nemen zal, waardoor de rechtvaardigen van die stad zich zullen geroepen zien, om het kerkelijk verband met hen die een anti-Christelijke leer drijven, te verbreken.

Den 12den Mei is te Schwerin eene buiten gewone vergadering van den landdag van het Groothertogdom Mecklenburg vergaderd geweest. Welke besluiten daar genomen werden is nog niet bekend; wel weten wij dat deze van het hoogste gewicht voor de landskerk geweest zijn. Immers tot hertoe was de landdag te gelijk de synode der landskerk, waarin echter de dienaren der kerk noch als adviserende noch als stengerechtigde leden zitting hebben. Het is wel enig op de gehele wereld, dat er ergens eene synode vergadert, waarvan niet één der leden een dienaar is der kerk wier belangen behartigd of besproken worden. Wanneer men de politieke constitutie verandert, dan zal ook die van de kerk een ingrijpende wijziging moeten ondergaan. De landdag heeft dan ook te beslissen over een voorstel tot verandering der kerkelijke organisatie. Eigenaardig is het, dat omtrent den geheelen arbeid in zake de verandering der constitutie, waarbij de kerk zoo nauw betrokken is, niets is uitgelekt. De groothertog heeft door den Opperkerkeraad laten verordenen, dat in alle kerken voor den landdag, den Zondag vóór zijne opening, zou gebeden worden; wel een bewijs hoeveel gewicht hij aan deze vergadering hecht.

Reeds meermalen schreven wij over de Duitse „Gemeinschaften“ en spraken den wensch uit, dat deze vereenigingen er toe mochten leiden om te geraken tot de reformatie der kerk.

Nu is het niet te ontkennen, dat er onder de voorstanders der „Gemeinschaften“ zoowel eene kerkelijke als eene anti-kerkelijke strooming op te merken is. Het *Allianzblatt der Gemeinschaften* sprak dezez dagen uit, dat het in de groote naamschristenheid tot hertoe regel geworden was, dat diegenen welke geestelijke waardigheden, titels en priesterkleeding dragen, meestal den geest der priesters niet hebben, terwijl vele anderen, die geen priesterrok mogen dragen (zoogenaamde „leeken“), door God als evangelisten, herders, leeraars enz. beroepen zijn. Zoo is door deze zoogenaamde ordeningen de heillooste wanorde eeuwenlang wettig reglementair vastgelegd geworden.“

Volgens dit blad moet men dus met de kerk breken en de „Gemeinschaften“ geheel zelfstandig organiseren.

Daartegen verhiel een „Gemeinschaftemann“ zijne stem en beweert, dat hij, al erkent hij, dat er vele misstanden in het kerkelijke leven gevonden worden, nog niet een grond heeft die hem dwingt de landskerk te verlaten.

Tegen hen die zeggen, dat zij hunne kerk moeten verlaten, omdat de kerk een Babel geworden is, antwoordt de schrijver, „dat Babel ook in de vrije kerk is.“ Wat wij noodig hebben, broeders, is geen geest van verootmoediging. Wij moeten voor den Heere buigen en hebben Zionkinderen noodig die innerlijk

verloft zijn. Maar dat kunnen wij zijn, ook wanneer wij tot de landskerk behooren.“

Deszelfs schrijver spreekt ook over de onbekeerden die aan de tafel des Heeren komen. Die hinderden hem niet zozeer, al had zij ze ook liever niet aan 's Heeren diel. Maar zij verderven de tafel des Heeren niet; doch de geloovigen die onwaardig aangaan, die doen het, en de zoodanige zijn er binnen en buiten de landskerk. „Sedert ik deze positie tegenover het Avondmaal, heb ik met waren innerlijken zegen ook in de kerk aan het Avondmaal deelgenomen.“ En ten slotte betuigt de schrijver, dat er vele waarlijk geloovige predikanten in de landskerk zijn, die al zijn zij niet te rekenen tot de gemeenschappen, het leven uit God kennen.

Men ziet uit dit alles, dat er in de kringen der „Gemeinschaften“ geworfeld wordt over de vraag of men al dan niet de landskerk mag verlaten.

Dat er nog een weg is, om zonder te breken met de kerk der vaders, toch naar Gods Woord te handelen en te reformeeren, schijnt hun niet duidelijk. Dat het standpunt: te blijven in de landskerk en op den duur zijn geestelijk voedsel in de „Gemeinschaften“ te zoeken, dubbelzinnig is, kan men niet inzien. Toch is het een verblijvend verschijnsel dat men op die plaatsen waar het Evangelie niet verkondigd wordt door de predikanten der landskerk, door het stichten van „Gemeinschaften“ in dit gebrek voorziet en dat er behoefte blijkt te bestaan aan aansluiting bij hen die met den toestand der landskerk geen vrede hebben.

Frankrijk. De Fransche Senaat heeft de uitvoering van de wet op scheiding van kerk en staat een weinig veracht. Wij deelden in der tijd mede, dat toen de Fransche rechtbanken beslissen, over gelden die aan Roomsche kerken waren gelgaterd, om daarvoor zielenmissen voor overledenen te laten lezen — er in der haast een wetsontwerp bij de Kamer van afgevaardigden werd ingediend, om het mogelijk te maken, dat ook die gelden aan den Staat zouden vervallen. De Kamer nam het wetsontwerp aan. Bij den Senaat kwam hierop een verzoekschrift van vele voornamste Protestantisten in, welke dit lichaam verzochten het wetsontwerp af te stemmen, daarbij herinnerende aan het onrecht, dat hunnen voorvaders aangedaan was bij de herroeping van het edict van Nantes.

Het schijnt, dat dit op den Senaat gewerkt heeft. De wet werd althans in dien zin gewijzigd, dat de voor zielenmissen bestemde gelden zullen worden afgestaan aan verzoenigingen van oude priesters, die daarom zullen vragen. Wanneer binnen 18 maanden geen aanvraag van die vereenigingen is ingekomen, dan vervallen de gelden toch aan den Staat, het departement of de gemeenten. Bedoelde oude priesters zullen dus een pensioentje uit de voor andere doeleinden bestemde fondsen ontvangen, als zij daarom vragen.

Het is te voorzien hoe de dingen nu verder zullen loopen. De beginselvaste oude geestelijken zullen geen gebruik maken van de gelegenheid om op die manier hunne inkomsten te vermeerderen. En de regering zal hierop zeggen: „Ziet ge wel, de Roomsche kerk wil van geen verzoening of van toenadering weten.“ En zoo zal de strijd met vernieuwde verbittering voortgezet worden.

Rusland. Conscientievrijheid.

De Russische regering heeft aan de Doema ook voorstellen gedaan tot afschaffing van wettelijke bepalingen, die politieke en burgerlijke rechten beperken in verband met het behouden van de een of andere religie. Daaruit blijkt, dat de Joden voorwaars hunne positie in het Czaarrijk niet noemenswaard zullen zien verbeteren. Immers de minister van binnenlandsche zaken is van oordeel, dat de speciale wetgeving voor de Joden niet alleen gegeven is op grond van daigene wat deze bekliden, maar ook ter oorzaak van hunne nationaals eigenaardigheid, die hen als een groep van vreemden stem doet kennen, welke, onafkasselijk van de religie, onder bijzondere bepalingen gesteld is. — Dat zelfde geldt ook voor de Polen en Jozelsten.

De bepaling, dat zij die niet tot de Grieksche maatskerk behooren, geen kinderen mogen aannemen, die tot de Grieksche kerk behooren, en dat de voogden van minderjarige Grieksche kinderen tot de Grieksche kerk moeten behooren, dient volgens den minister opgeheven te worden.

Ook behooren te vervallen de bepalingen, die het consistorium der Lutherse kerk verplichten, aan den minister van binnenlandsche zaken kennis te geven van geschriften, welke de leerstukken der Lutherse kerk in een smadelijk daglicht plaatsen, en die dat lichaam verplichten de hulp der Overheid in te roepen tegen het misbruik door middel van huisgodsdienstvereenigingen of door andere private samenkomsten, en welke dat bestuur opleggen om den minister van binnenlandsche zaken de namen op te geven van die jongelieden, welke na hun 18de levensjaar niet geconformeerde werden.

Nog zij vermeld dat baron Rosen, lid van de Doema voor Lijfand, aan de commissie voor confessioneele aangelegenheden voorgedragen heeft, eene wet uit te vaardigen omtrent het veranderen van religie. Deze afgevaardigde wil dat in Rusland o. a. de volgende bepalingen gelden zullen:

1. Ieder die 17 jaar oud is, heeft het recht om tot eene andere kerk, dan waarin hij geboren is, over te gaan, zoodat hij daarbij ierlands toestemming behoeft.

2. Personen van 14—17 jaar kunnen op hun eigen wensch, met toestemming hunner ouders of voogden, tot eene andere kerk overgaan.

3. Kinderen onder de 14 jaar kunnen door hunne ouders tot eene andere kerk gebracht worden.

4. Met het overgaan houden alle rechten en verplichtingen tegenover de kerk die men vaarwel zeide, op; ook de rechten en verplichtingen der kerk tegenover de uitgetredenen zijn daardoor vervallen. Kerkrechtelijke bepalingen van kerkstatuten behouden hare kracht, voor zover deze geen verplichtingen confessioneel aard zijn.

5. Alle overgangen, die na het manifest van 17 April 1905 plaats grepen, zijn als wettig te beschouwen, en alle aanklachten die daarover zijn gedaan, moeten als vervallen beschouwd worden.

Men ziet uit dit artikel, en uit die welke wij te voren over ditzelfde artikel schreven, dat het in Rusland heel wat in heeft, voordat de belofte van den Czaar, dat in Rusland volledige conscientievrijheid heerschen zal, vervuld is. Het systeem van dwang is in de wetgeving en in het leven van het Russische volk zoo ingeworteld, dat het niet met één slag op zij gesteld kan worden.

Gemengd Nieuws.

De Wachter, meldt dat de Episcopale kerk in Minnesota den predikant Dr. R. H. Cotton uit zijn ambt sette, omdat hij de opstanding van den Heere Jezus Christus loochende. Zoo behoort het Niet alleen in de Gereformeerde kerken, maar elders evenzeer. Geen ambt ontvangen en bedienen van een dooden Jezus.

Het hoogste gerechtshof van den staat Illinois heeft beslist, dat het niet noodig is dat een kind gevaccineerd is om op de openbare scholen van genoemden staat te worden toegelaten.

Volgens den predikant Edwards van Cardiff is het aantal personen, dat door de opwekking te Wales een drietal jaren geleden voor Christus gewonnen werd, te schatten tusschen 60000 en 70000. Wel heeft men gewezen op vele gevallen van menschen die gewonnen schenen, doch daarna weer terugvielen, maar dez afval schijnt voortnamelijk onder jongelieden plaats gehad te hebben, die men al te spoedig onder degenen die gewonnen waren, gerekend had.

WINKEL.

Voor Kinderen.

DE KLOKKETOREN.

IX.

DE AFTOCHT.

„Er is geen tijd meer te verliezen,“ sprak omt ernstig; „ge moet u haasten,“ en hij hielp juffrouw Finkler om de drie kinderen in de mand te zetten, die gelukkig nu ruimte had voor zes. Ook de vrouw stapte er in, al zag ik dat zij huiverde, als zij in de diepte keek. Toen wakte oom mij, dat ik ook zou instappen. Hij zelf zou ons dan aflezen.

„Oom,“ zei ik heel beslist, „als u hier blijft, blijft ik ook.“

Hij gaf geen antwoord, er was dan ook geen tijd te verliezen. Want elk oogenblik kon nu een bom onzen toren treffen, en dan....

Ik liep naar binnen en haalde de pakjes die daar lagen, en die kleeren, uurwerken en allerlei kleinigheden bevatten. Ik lei alles in de mand, en toen beduidde mijn oom de vrouw nog eens hoe ze niet anders te doen had, dan het touw dat over meer dan één schijf liep, langzaam te laten glijden. Was zij eenmaal veilig beneden, dan moest zij de mand dadelijk weer ophijzen.

„Toen ging oom naar binnen.“

„Ge begrijpt zeker mijn bedoeling,“ zei oom. „Ik geloof dat wij nog wel langs de trap naar beneden kunnen komen. Maar 't is beter twee pezen op zijn hoog te hebben. Is de trap onklaar, dan kan de mand dienen.“

Juffrouw Finkler had blijkbaar de les goed begrepen. Ik zag nog juist hoe de mand langzaam daalde, en oom en ik begonnen nu langs anderen weg dat voorbeeld te volgen, niet zonder een laatste verhoor blik op het verloop, dat ons zoo lang tot woning had gestrekt.

We liepen zeer benodzaam, stap voor stap, want elk oogenblik kon een nieuwe verschrikking ons treffen. We waren dan ook nog niet ver gederend, toen een sterke rook en brandlucht tot ons doordrong. Bij de kamer g komen waar de twee kanonnen stonden, bespeurden we dat hier de verdachte lucht het sterkt was. Daarbinnen moest brand zijn; we hoorden trouwens duidelijk het knetteren als van droog hout. Weidra konden we ook door de reuten van het houten beschoot vlammen daarbinnen bespeuren.

„Werd hoog tijd dat we weg kwamen. Maar juist toen we zoover waren, dat het mogelijk was met vlugger te gaan, hoorden we daarbinnen een angstig gegel.“

„Help, help!“ riep juffrouw Finkler, wier stem ik aanstonds herkende. „De mand wil niet verder. We zullen levend verbranden. O, mijn arme kinderen!“

„Dat moet er nu nog bijkomen,“ sprak mijn oom met de ontsteltnis op 't gezicht. „Het touw zal ergens aan gehaakt zijn. Wacht, ik loop weer even naar boven. Zs moeten geholpen worden.“

Maar ik was oom te vlug af. Ik snelde de trappen weer op, terwijl ik hem toeriep: „Blijf maar, ik ben dadelijk terug.“ Ik bedacht eigenlijk zelf niet, hoe ik het, boven gekomen, stellen zou. Maar ik wist dat mijn oom altijd hevig benaauwd werd als hij snel een trap opliep, en dat wou ik hem sparen.

Hij riep me nog wat toe, maar ik was al weg, en stond een minuut later op den omgang. Te halver hoogte hing de mand, waarin de vluchtenden waren, wier luid jammergeschreeuw nu ook op straat was gehoord, zoodat er een aantal menschen stonden te kijken, die echter niets tot hulp doen konden. Ik haastte mij naar het hijschblok, en ontdekte gelukkig dadelijk wat er aan haperde. Een touw was zijwaars afgeschoven. Met alle macht rukte ik er aan, doch al had ik zoo iets nu wel meer gezien, ik gevoelde dat het bijna onmogelijk voor mij was het touw weer op zijn plaats te brengen, nu er zulk een vracht aan hing.

Toch gaf ik het niet op. Ik dacht aan wat ik thuis en bij oom had geleerd, en riep uit den grond mijns harten — misschien voor het eerst in mijn leven — tot God om bijstand. En zie, Hij verhoorde mij. Wel duurde het eenigen tijd, wel moest ik alle kracht bijzetten, maar toch ten slotte kreeg ik het touw op zijn plaats en riep juffrouw Finkler toe: „'t Is klaar; verder nul.“ Een gejuich ging op uit het volk beneden mij. Doch ik haastte mij weg en ging, God dankend, de trappen af, om oom op te zoeken, die mij zeker nog wachten zou.

Nog was ik echter niet bij de kanonnenkamer, toen een geweldige slag beneden mij klook, weldra gevolgd door een tweeden en een derden. Wat was dat? Eerst later werd het mij duidelijk.

Toen de Pruisen hun kanonvuur op den toren begonnen te richten, hadden de Oostenrijkers, wel begrijpend hoe gevaarlijk hun stelling was, overhaast de vlucht genomen. Zij hadden echter hun krijgsvoorraad vergeten of moeten achterlaten. En zoo lagen daar dan kogels en allerlei dat ontloffen kon, en werd als 't ware het ene schot na het andere afgevuurd.

Want alles daarbinnen wat branden kon, stond nu in gloed. Het houten beschoot, 'tweik ons zoo straks nog had beschermd, was nu doorgebrand, de luchtstroom had vrije speling langs de trap. Wolken rook sloegen met de vlammen naar boven en dreigden mij te verstrikken. 't Was ondoenlijk door den rook en het vuur heen te dringen.

Een oogenblik stond ik als verstomd. Ik dacht niet zozeer aan mij zelf als wel aan mijn oom. Maar er was geen tijd tot lange overweging, want de vlammen lekten met hun vurige tongen langs de steenen trap, daar

beneden plofte het telkens weer. Ik moest terug, terug weer de trap op. „O, Heere God red mij!“ zoo riep ik in vreesre des doods en snelde naar boven, naar den omloop en het hijschblok.

Maar wat nieuwe schrik wachtte mij daar! De mand was er niet, alleen het touw dat naar beneden hing. Zeker had juffrouw Finkler in den haast en den schrik vergeten, hoe mijn oom haar gezegd had, de mand vooral weer op te hijschen. Ik riep naar beneden, maar niemand boorde mijn geschreeuw, of lette er althans op. Ieder had genoeg te doen om lijf en goed te bergen, terwijl de kogels suorden door de lucht en overal huizen in brand waren gesnoeten.

Wat moest ik doen! Reeds zag ik den rooden gloed der vlammen, die uit de gaten beneden mij sloegen. Weidra zou heel de toren vernield zijn. Ik nam een kort besluit; Het touw was er nog. Dat kon mij menschelijkerwijs alleen nog redden. Ik arzelde niet meer, sloeg er de vuisten omheen, klemde het tusschen mijn voeten, om zoo bij wijze van een eekhoorn af te dalen. Maar dat duurde te lang; nu liet ik me dan glijden, alleen de handen gebruikend. Weidra gloeiden die; het vel schaafde er af, maar reeds was ik de gevaarlijke geschootkamer voorbij, die nu rookte en brandde als een oven. Nog enkele oogenblikken, en ik stond er ik 't wist, behouden op den grond, of liever ik tuimelde neer op iets dat een schreeuw gaf.

Wat was dat? Niets of niemand anders dan onzen gewezen gast. Zij had na haar kinderen de pakjes uit de mand gehaald en was juist bezig se bijeen te binden, toen ik zoo onverwacht op haar kwam te vallen. Van mijn angstgeschreeuw had zij niets gehoord, en gelijk ik dacht, geheel vergeten, de mand weer op te trekken. Ik was eerst een weinig boos, doch toen ik de arme vrouw daar zag staan, met haar drie kleine kinderen, zoo in den nacht en zonder dak, werd mijn hart bewogen, en kon ik alleen in stille God danken, die haar, haar kleinen en mij had gered.

HOOGENDE.

INGEZONDEN STUKKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

ONS KERKGEZANG.

Oolongs Mej. Kuypers „Een half jaar in Amerika“ lezend, trof mij o.a. ook de vergelijking tusschen het kerkelijk leven in Amerika en 't ons. Daar bijna geheel opgaand in uiterlijken vorm, alles ten koste leggend aan bouw en inrichting der kerk.

Bij ons: het voornaamste van de Godsdienst beter kennend, maar vaak en gebouwd, en vorm van dienst te min achtend.

Vooral de zang met begeleiding laat in onze kerkelijke samenkomsten soms veel te wenschen over. Onder Israel was in den Tempeldienst een niet geringe plaats ingruemd voor zang en muziek. En toch, wat waren de muziekinstrumenten, en wat was de zang en mariekkant, vergeleken bij wat wij in onze dagen bezitten.

Oawillekeurijst wel eens de vraag, of wij, die ook op dit gebied door God met zulke heerlijke voorrechten bedeeld zijn, niet te weinig doen dienen tot eer des Heeren, ook in onze kerkelijke samenkomsten. Is het niet de eenige kunst waarvan we lezen, dat ze ook in den hemel gevonden wordt? Gnoeg bekend is het, wat groote macht er van het lied uitgaat. Davids kracht lag in zijn Psalmen, en hoe velen na hem, die hun innigste gedachten, hun omgang met God het best in een lied konden weergeven, en ook, hoe velen hebben daarmit weer genoten, en vonden hun gedachten weergegeven in een Psalm of lied, dat zo bijzonder tot hun hart sprak. Dr. Cuyler van New York schreef eens over het Christelijk lied: „Een schoon lied is de geheel ontsloten bloem door de geloofsaar als stengel getragen; liever zou ik dichter zijn van „Rots der eeuwen“, dat kroonjuwel der gewilde zangerskunst — dan schrijver van een der meest beroemde Staatskundige vertoogen.“

Een predikant van New Orleans bezocht eens een jeugdig Schot, die op zijn uiterste lag. De jeugeling had nauwelijks oor voor zijn ernstig woord. Bij een zijner bezoeken begon eens de leeraar zoo half binnensmonds aan te heffen:

Jeruzalem, te huis omhoog,
Mijn eeuwig vaderland,
Hoe tuur ik met verlangend oog
Naar uw, mij wachting, strand.

Nauwelij waren deze woorden van des leeraars lippen gevloeid, of de kraanke baasite in tranen los en riep uit: „Dat was het lievelinglied mijner moeder. O, hoe vaak heb ik het ha hooren zingen toen ik nog kind was.“ Het steenen hart was gebroken, de ijskorst gesmolten en onder den indruk van het beeld zijner moeder en van den klank harer stem, verstond de stervende de heffe van Christus en liet zich met God verzoenen.

De bekende Dr. Adams van Schiltema zegt ergens: „Wij Evangeliedienaren maken dikwerf maar al te schaars gebruik van het Evangelie op maat en rijm. Een lied gaat niet zelden vele vademten dieper dan de beste preek.“

Maar wat ik dan toch eigenlijk wel zou willen? Is elk geliefd, bij onze Goddienstvereenigingen geen medewerking van zangkoren, zoals bv. in Amerika, want dat verschaft wel een oogenblik genot, maar het is geen middel waardoor de gemeente zich uiten kan door haar zang.

Neen, wat de gemeente van onzen tijd noodig heeft, is, dat ze zelf een lied kan aanheffen als:

Jezus is mijn toeverlaat,
Hij, mijn Heiland, is in leven.

In geen prediking mag de Christus gemist worden, en onze zang moest daarmee in overeenstemming zijn. Onze Psalmen kunnen niet voldoen, omdat niemand voor Zijn komst, zelfs David niet, Jezus kende zoals wij Hem kennen. Wij, die Hem als 't ware hebben zien geboren worden, Hem hebben zien lijden, sterven en opstaan, we moeten daarvan ook kunnen zingen in onze Kerken. Vooral op feestdagen komt het zoo uit, dat de Psalmen voor onzen Nieuw-Testamentischen Kerkdienst niet toereikend zijn. O, dat zoeken van onze predikanten naar een Psalm, die dan eenigzins toepasselijk is! Konden ze dan bv. met Paschen de gemeente maar eens laten aanheffen:

Komt, heffen we onzen lofzang aan,
De Heer is waarlijk opgestaan,
Ons past gejuich in plaats van klagen,

En zoo zijn er nog zoo veel schoone zangen, die met eere een plaats in ons kerk gezang zouden innemen. En al zou ik zijn tegen het in gebruik nemen van een gezang bundel in onze Kerken, zoals die reeds bestaat, hoop ik toch dat het vroeg of laat zal komen tot verrijking van ons kerkgezag met een keur van zangen.

ART. XIII. K. O.

Mag ik voor onderstaande regelen eenige ruimte in het eerstvolgende No. van de *Heraut* verzoeken?

In het kort verlag van de vergadering der classis Gorinchem, 7 Mei jl. lazen wij een voorstel van de kerk van Gorinchem, om de Generale Synode om verduidelijking of uitbreiding van een sinode uit hare Regeling voor Art. XIII K. O. van den jare 1905, te verzoeken.

Dit voorstel lezende, dachten wij aan een ander bezwaar, bij ons opgetreden, tegen dezelfde sinode; welk bezwaar wij gaarne onder de aandacht van ons kerkelijk publiek, met name van onze mede deputaten voor art. XIII, brengen.

De bedoelde sinode is te vinden op bladzijde 28 onzer kerkverordening, Ed. Renkema, begint bij regel 7 van boven, en luidt als volgt: en (dat het pensioen) in kerken, die een tractement van 1400 Gulden of meer konden geven, gesteld wordt op niet minder dan drie vijfden van het bedrag van het tractement.

De vraag rijst onwillkeurig op: waarom zal men met 1400 beginnen het 3/5 te nemen, en niet eerder h.v. bij 1200 of 1000?

Dat hier pure willekeur in het spel zou zijn, mag van onze Synode niet worden betwist. Nog minder, dat de hogere tractementen in het pensioen een voordeliger zou worden beoordeeld, en de lagere zou worden onthouden, waarop, naar gelijken maatstaf van berekening, die lagere toch ook recht zouden hebben.

Wij besluiten dus, dat de Synode is uitgegaan van de gedachte: het 3/5 van het tractement zij het bedrag van het vol pensioen. Dit als algemeene regel. Alleen, juist in het belang van de lagere tractementen, dat waar het 3/5 van het tractement minder dan 800 zou bedragen, niet dit 3/5, maar de som van 800 als minimum worde vastgesteld.

Is dit juist, waaraan wij niet twijfelen, dan schijnt er een fout in de Utrechtse bepaling hierboven gezond.

Bij de pensioenberekening moet voor huis huur enz. steeds 20 pCt. van het tractement bij het tractement gevoegd. In het tractement 1400, dan moet dus om het pensioen te bepalen, het 3/5 genomen niet van 1400, maar van 1400 + 20 pCt. (f280) wat f1680 bedraagt. Het 3/5 daarvan is f1008.

Het is dus billijk, dat bij zulk een tractement het pensioen niet op f800 bepaald wordt, maar de berekening naar het 3/5 toegepast worde.

Doch dat geldt niet alleen bij f1400 en daarboven. Dat geldt ook bij f1300, ja zelfs reeds bij f1200 en nog lager.

Men rekene slechts f1200 + 20 pCt. voor emolumenten is gelijk f1560. Het 3/5 daarvan geeft recht op een pensioen van f900 na volbrachten veertigjarige dienst of 70 jaren leeftijd.

f1200 tractement + 20 pCt. voor huishuur enz. = f1440. Het 3/5 daarvan is nog f864 meer dan f800.

Kan het nu billijk heeten, dat wie een tractement van f1400 genoot, recht op een pensioen heeft van f1008, en wie f1300 ontving, dus slechts honderd gulden minder, in het pensioen in eens f200 beneden hem geplaatst wordt, in plaats van f48, gelijk naar verhouding recht zou zijn?

Wij onderstellen dus, dat in de boven afgedrukte sinode door "tractement" is bedoeld, niet het tractement in pecunia alleen, maar het tractement in ruimen zin, de 20 pCt. voor emolumenten er in begrepen, zodat de berekening naar het 3/5 moet beginnen, zoodra tractement + 20 pCt. een bedrag van f1400 beelopen.

Doch is dit zoo, dan moet nog erkend, dat het cijfer 1400 niet juist is gekozen. Het moet n.l. een weinig lager. Wie f1250 tractement geniet, plus pastorie enz., heeft naar dezelfde maatstaf behandeld als die f1400 of meer ontvaagt, reeds recht op iets meer dan f800 pensioen, want 1250 + 20 pCt. is 1380. Het 3/5 daarvan is f816.

Billijk kan dus alleen zijn, dat de Synode als regelde adviseere, en de particuliere Synoden, Classen en Kerken zich daarmee verenigen:

1. dat het vol pensioen op het 3/5 van het laatst genoten tractement + de 20 pCt. bepaald worde;

2. dat waar het dus berekende pensioen lager dan f800 zou komen, dit op f800 bepaald blijve.

Zoo wordt alle willekeur uitgesloten, en wordt er niet met tweemaal maatstaf gemeten.

Wij nemen beschiedelijk de vrijheid, onze mededeputaten voor Art. XIII K. O., benevens de Deputaten, die door de particuliere Synoden te Generale zullen worden afgevaardigd, op deze niet onbelangrijke zaak opmerkzaam te maken

De J. DEKKER,

Deputaat der Partic. Synode van Friesland N. G. voor Art. XIII K. O. in de Classis Kollum.

Gereformeerde Gezindheid

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Wolfphaartdijk, A. Scheele, te Veenre. — Zaamslag (B), J. H. Jonker, te Wormerveer. — BEDANKT: Middelburg, J. H. Donner, te Breda.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Bovensilde, J. Jebbink, caud. te Doetinchem. — Oudewater, H. Doornveld, te Veenendaal. — Ossendrecht, J. F. Vink, te St. Maarten ca. — Cadzand, M. van Enspel, te Blijdekerke. — Voorst (toez), H. J. de Groot, te Leerdam. — Oosterbeem, G. Caemmer, te Balk (Fr.). — Raalte, B. Zoete, te Avereerst. — Vlieninge (vac. B. Tichelman), A. A. Vermeer, te Oostervijk. — Cuyk ca., H. G. Oudegeest, te Rhenoy ca. — Noord-Scharwoude, O. I. Staal, te Wervershoof.

AANGENOMEN: Vlaardingen, J. van Duijvenbooden, te Heukelom. — BEDANKT: Kouveen, J. de Bruijs, te Groot-Ammen. — Koozendaal (N.Br.), Dr. C. F. M. Deeltman, te Grevendijk. — Driehuisen ca., A. J. A. Scholte, te Heer-Bugward.

Advertentie

GETROUWD: P. D. UBBENS, Spijk (Gron.), EN H. H. TOREN, Oostwilde, A. K. TOREN, Oostwilde, EN T. HAMSTER, Oostwilderpolder, die, mede namens wed. reedsche familie, hun dank betuigen voor de bijdragen van belangstelling voor en bij de voltrekking van hun huwelijk oetervonden.

L. G. WEISZ & Co., Commissionairs in Effecten, WESTERMARKT No. 21 AMSTERDAM.

Tehuis voor Dames te Amerstoort.

Voor zane Dame, behoorende tot de Ger. Kerk A. is een plaats open tegen nauwe jaarlijksche vergoeding. Brieven franco aan den Heer W. RUTTENBERG, Voorzitter van Regenten, Vijverstraat, Amersfoort.

Wordt gevraagd op te Hypotheek

f 4000.-

voor het bouwen eener Gerf. Kerk, met voldoende overwaarde. Brieven fr. onder letter W. in te zenden aan het Bureau van *De Heraut*.

CATALOGUS: Boeken van Dr. A. KUYPER.

Die gratis en franco een compleeten en uitvoerigen catalogus wenicht te ontvangen van al de boekverhandelaars, of bij den uitgever J. H. KOK te Kampen.

EISMA & Co.

Noordeinde 20, den Haag.

Kassiers

en Commissionairs in effecten.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland. Gevestigd te GRONINGEN. Telefoon Intercommuniaal No. 874.

Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Uitstaand bedrag aan Hypotheken op 31 December 1907, f 2,556,230.-, aan Pandbrieven f 2,520,746 73/100.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABUS, J. H. DE WAAL MALEFIJT, A. W. SCHIPPERS, Jhr. H. A. WTEWAALL VAN STOETWEGEN, H. LUKING, Mr. P. DIELEMAN, E. G. WENTINK.

Raad van Toezicht: Jous. TERPSTRA, Mr. H. VAN DER VEGTE, M. UBBENS.

Geeft uit 4 pCt. Pandbrieven.

koers 98 1/2, te stikken van f 1000.- f 500.- f 100.- en f 50.-, verkrijgbaar ten kantore der Bank, bij alle Agenten en Effectenhandelaars. Inlichtingen geven te Amsterdam de H.H.: L. G. WEISZ & Co., Westermarkt 21, en RADIUS en DANE, Heerengracht 125 te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie: M. BROUWER, Mr. W. SWITERS, F. J. BOLT

Verschenen de TWEDE DRUK van DE BAND DES VERBONDS INGENAAMD DOOR DE A. KUYPER JR. IN PRACHTB. 240 290

INHOUD: Onze kennis onvolledig. — De Band des Welbehagens. — De Band des Verbonds. — Van de Rechvaardigmaking. — Van de Hoopding. — Van de Wedergeboorte. — Van het Geloof. — Van de Bekering. — Van de Heiligmaking. — Van de Heerlijkmaking. — De Eere Gods.

Uitgave van W. KIRCHNER, Bloemgracht 133, AMSTERDAM.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”

Maidienst tussehen Amsterdam en Nederlandsch-Indië, IN VERBINDING MET DE DIENSTEN DER Koninklijke Paketvaart-Maatschappij, via GENUA, SABANG en SINGAPORE.

van Amsterdam	van Genua	van P. Sald (Poeloe Weh)	van Sabang te Singap.	van Singap. te Batavia
*Rembrandt..... 2 Mei	14 Mei	19 Mei	2 Juni	5 Juni
*Koning Willem I.... 16 "	28 "	2 Juni	16 "	19 "
*Vondel..... 30 "	11 Juni	10 "	30 "	3 Juli
*Koning Willem II... 13 Juni	25 "	30 "	14 Juli	17 "
*Koningin Wilhelm'na 27 "	9 Juli	14 Juli	29 "	1 Aug.
*Grotius..... 11 Juli	23 "	28 "	11 Aug.	14 "
*Koning Willem III... 25 "	6 Aug.	11 Aug.	25 "	30 "
*Oranje..... 8 Aug.	20 "	25 "	8 Sept.	11 Sept.

Deze mailbooten hebben zoolvel op de uit als thairreis te Sabang onmiddellijk aan stalling op Deli en Padang met de booten der Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

EXTRA AFVAARTEN:

Naar JAVA en naar MACASSAR (eventueel met overlading). 15 Mei fLombok, Kap. G. A. ZEILINGA. Laadt voor Sabang (Oleh-leh), Singapote, Tagal, Binjoewangie en Tjilatjap direct. 29 Mei fBanda, Kap. S. PENENGA. Laadt voor Sabang (Oleh leh) en Padang direct. Adres voor LADING en PAKETTEN: te AMSTERDAM: VRACHTBUREAU STOOMVAART MAATSCHAPPIJ „NEDERLAND" (Handelkade); te ROTTERDAM: HUDIG & VEDER voor de schepen gemerkt f, KUYPER, VAN DAM & SMEER voor die gemerkt *. Adres van PASSAGE: Afdeling Passagiersdienst, Prins Hendrikkade 159 te Amsterdam en bij de Agenten. N. B. De vaartrouten der schepen kunnen gewijzigd worden.

Zouwen ontvangen de nieuwste Baedeker's, Reizgidsen, Collectoren, Gidsen, etc. en Geschiedenis. Binnenkort verschijnt: Prof. Dr. H. BAVINCK. Het Christelijk Huisgezin. f 2.25 ing., f 2.90 geb. Dit werk behoort geen verdere aanbeveling. Het zal in elk Christelijk gezin als een veilige gids dienst doen. Franco door geheel Nederland door Boekhandel W. TEN HAVE. (voorheen HUYBERS BOEKHANDEL), AMSTERDAM, Kalverstraat 152, b/h. Spul.

Vrije Universiteit.

In slaak ontvanger: Voor de Verzameling. Aan Legaten: door Dr. N. A. de Gasy Fortman letter S. f 200. Aan Contributanten: door den heer Th. v. d. Mark uit Oudega f 30.50, uit IJsega f 4, uit Sandfuiden f 2.50, uit Hommers f 20, uit Jans f 8, samen f 65; door den heer J. F. P. Weissen van Dr. B. f 10; door den heer J. Wielinga te Gauw f 62.50. Aan Collecten (voor de Theol. faculteit): van de Gerf. Kerk te Abba Jacobapolder f 17.45; te Kabbendijke f 6.80; te Riland f 5.43; te Oud Vaasmeer f 7.17; te Tolen f 5.05; te Den Helder f 25.31; te Doornspijk f 10.40; te Oudebroek f 12.03; te Gaastmeer f 3.68; te Haag f 12.92; te Hemelum f 2.35; te Hinfle loopen f 2.78; te Kouddin f 9.63; te Oudega f 6.73; te Oudemindum f 4.22; te Stavoren f 1.92; te Warra f 4.06; te Warkum f 17.46; te Woude f 4.45. Aan Schenkingen: door den heer H. Rollman te Bodegraven gevonden in de collecten f 25. Voor de Medische faculteit: (Contributies) door den heer F. A. van den Bos te Wommels f 19. (Schenkingen) van A. B. den Haag f 2.50; door Dr. J. Goumer te Assen f 15.80; door den heer L. de Goede van Meij. Broekhuizen te Hellevoort f 1. H. W. VAN MARIE, Jr., Penningmeester, Amsterdam, Kalvergracht 169.

LEVENSVZERZEKERING de Nederlanden van 1845 BRAND - VERZEKERING INBRAAK DEN HAAG (vroeger Zuyphen). Directie HENNY. KAPITAAL f 4.000.000.00 RESERVEFONDS f 1.235.000.00

GEREFORMEERD GYMNASIUM, te AMSTERDAM.

Ouders of Voogden die hunne Zonen of Pupillen met den nieuwen cursus in eene der klassen van het GEREFORMEERD GYMNASIUM te Amsterdam, wenschen geplaatst te zien, kunnen zich aanmelden vóór 1 Juli bij den ondergetoekende. Programma's met opgave der eischen voor de toelating zijn te verkrijgen in den Boekhandel van J. W. A. VAN SCHAİK, Willemsparkweg 15, Amsterdam. Dr. J. WOLTER, Praes.-Ourator.

Wed. P. VAN EJK & ZONEN Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Damrak 60. Bijkantoren: AMSTERDAM, Dam 13-15-17. HILVERSUM, Langestraat 65. HAARLEM, Kruisweg 69. ROTTERDAM, Zuidblaak 62, bij het Postkantoor. DORDRECHT, Wolwevershaven 23. Belasten zich met de uitvoering van EFFECTNORDERS. Nemen en geven GELDEN op PROLONGATIE. Sluiten BELEENINGEN. Ontvangen GELDEN à DEPOSITO tegen dagelijks vast te stellen rentecours. Wisselen VREEMDE BANKNOTEN en MUNTSPECIEN.

NAAR ZUID-AMERIKA met de stoomschepen van den Koninklijken Hollandschen Lloyd. Eerstvolgende vertrekdagen voor Passagiers van Amsterdam naar Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Ayres: s.s. „Amstelland" 9 Juni. s.s. „Zaanland" 8 Juli. s.s. „Rijnland" 8 Aug. Voor andere inlichtingen wende men zich tot den Koninklijken Hollandschen Lloyd, Prins Hendrikkade, Amsterdam.

STOOMVAART-MAATSCHAPPIJ Rotterdamseche Lloyd.

Maildienst tussehen Rotterdam en Ned.-Indië. In verbinding met de diensten der Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

van Rotterdam	van Southampton	van Lissabon	van Matzeile	van Port-Said	van Suez	te Padang	te Batavia
Willa 23 Mei	30 Mei	4 Juni	9 Juni	10 Juni	24 Juni	26 Juni	26 Juni
Rindjani 6 Juni	13 Juni	18 "	23 "	24 "	8 Juli	10 Juli	10 Juli
Goentoer 20 "	27 "	2 Juli	7 Juli	8 Juli	23 "	25 "	25 "
Salak 4 Juli	11 Juli	16 "	21 "	22 "	8 Aug.	10 Aug.	10 Aug.
Ophir 18 "	25 "	30 "	4 Aug.	5 Aug.	19 "	21 "	21 "
Gede 1 Aug.	8 Aug.	13 Aug.	18 "	19 "	6 Sept.	8 Sept.	8 Sept.
Sindoro 15 "	22 "	27 "	1 Sept.	2 Sept.	18 "	20 "	20 "
Kawi 29 "	5 Sept.	10 Sept.	15 "	16 "	30 "	2 Oct.	2 Oct.

Alle Mailbooten, uitgezonderd „Gede" en „Salak" hebben Eerste klasse midscheeps, 2e klasse in de Campagne.

EXTRA AFVAARTEN:

Direct naar Java en naar Macassar, 6 Juni s.s. „BESOEKI", Kapitein G. DE BOER. (eventueel met overlading). De „BESOEKI" laadt voor Sabang (Oleh leh), en Padang direct. Direct naar Java en naar Macassar, 4 Juli s.s. „BOGOR", Kapitein C. W. VAN DER EEM. (eventueel met overlading). De „BOGOR" laadt voor Sabang (Oleh leh) en Padang direct. Direct naar Java en naar Macassar, 11 Juli s.s. „DJOCJA", Kapitein M. GANTVOORT. (eventueel met overlading). De „DJOCJA" laadt voor Sabang (Oleh leh) en Singapote direct. Direct naar Java en naar Macassar, 1 Aug. s.s. „MALANG", Kapitein T. BAKKER. (eventueel met overlading). De „MALANG" laadt voor Sabang (Oleh leh) en Padang direct.

De Hoofd-Agenten RUYSS en Co., Rotterdam op Amsterdam. De Agenten EYKENS LUYTERS & TROMP, 's-Gravenhage, Anna Paulownastraat 11.

Thans is gereed het ± 480 pag. druks en een 15 tal platen bevattende KUYPER-GEDENKBOEK 1907, Uitgegeven ter herinnering aan de feestviering op 29 October 1907 ter gelegenheid van Dr. KUYPER's 70sten verjaardag. In dit gedenkboek komt voor een uitgebreide, zeer onpartijdig saamgestelde collectie couranten-artikelen uit binnen- en buitenland, dat jubileum betreffende. Er zijn nog ex. verkrijgbaar ad f 2.50, geb. in linnen f 3.—, geb. in leder f 3.50. Men wende zich tot het Comité voor de Uitgave van het Kuyper-Gedenkboek, p. a. JOHAN A. NEDERBRAGT, Valkenboschlaan 22, Den Haag. (ook op Courantdruckerij: DE ROUYER KROON & BAKELA, Amsterdam.)

Het blad wordt bezorgd van u in blad betref, u van de ADMINISTR. Inzendingen, die komen voor het

Een onderda hem belijden te de tweede plaar rijk uit te breid voor zijn zaak in het dragen t de vierde plaar Jesus, voor zijn het strijden voe meer nog dan dragen op den aanstonds bij z het de schare door de enge p apostel betuigt evangelie verko Paulus vermaan strijd te strijd paalt dit nader den goeden strij Hij betuigt aan „donslijden strij hem gezien en Hij komt er vo te Rome spreke (1 Thess. 2: 2) Rome op, om i „gebode." (Rom. die van Coloss geboden strij Hebreër brief l bloede niet tegz „zonde." (Hebr. Judas luidt 't, voor het geloof nader, dat hij Christus die i (Col. 1: 29), gestreden heeft e (2 Tim. 4: 7) was weggelegd, penrusting, wa worden, aan c teekend. (Ef. 6 alles wordt er onderdanden va voor onzen Kor en bloed, maar de machten, t wereld, der dui geestelijke boos Geheel in over dan ook aan d „Wandelende i krijg niet naar van onzen krij krachtig door sterkten." Iets klaart, „dat hij werpt, en alle de kennisse Ge gevangen neen Christus," en l heid jegens Ch 3-6). Zoo tr strijd, dien elk voor zijn Konl op den voor Paulus in zij aldus saamgetr om te zijn „en Christus." (2 J Het was no woord zelf v zoodoende in gedurig op dit terug gekomen dienst voor Jes plicht van het dragen wordt voor Jezus een en ten slotte, l onder veelvul nu eens sprake dan van een van een strijd strijd tegen i van een leven zich saamvat; wedkamp en logsveld; van zelf de kracht in een geheel gestreden wort die niet tegen